

בסך הכול תפוז?

שמש של בין ערביים צבעה את פרדס התפוזים בגוון זהוב עמוק. האוויר היה נקי וצלול, נושא עמו ניחוח הדרים, מתוק ובשל, משולב בריח של אדמה לחה. העצים עמדו כבדים, עמוסי פרי כתום וזוהר, ממתנים לידיים שיבואו ויאספו אותם. עונת הקטיפי עמדה בפתח, וניתן היה לחוש את הציפייה באוויר - ציפייה לעבודה הקשה, וציפייה לשפע שיבוא בעקבותיה.

שתי דמויות נעו בין שורות העצים, משלימות את ההכנות האחרונות לקראת הקטיפי.

המבוגר שבהם, עזריאל בן ה-20, היה בעל החושים החדים כתער. הוא נע באיטיות מעץ לעץ, עיניו הבוחנות סוקרות ענף אחרי ענף, ידי הרגישות ממששות פה ושם, ואפו משלים את קשת החושים בזיהוי ריח המתיקות האופייני המעיד על בשלות מושלמת. הוא פעל בשלווה, בנינוחות, ועל פניו נסוכה היתה הבעה של אדם העוסק במעשה בעל ערך.

אחיו הצעיר ממנו רק בשנתיים, שאלתיאל, צעד בעקבותיו באדישות, אוחז בידו פנקס קטן ושארית של עפרון פשוט. הוא היה קצר רוח, ותנועותיו העידו על כך: מפעם בפעם היה מקיש

בקצה העיפרון על הפנקס, מנסה, בלי מילים, להאיץ באחיו שהתנהל כאילו הזמן כולו עומד לרשותו.

אך היה זה חסר תועלת. עזריאל המשיך במלאכתו בנחת, זורק מדי פעם הוראות קצרות לעבר אחיו הצעיר, שהופקד על מלאכת הרישום. תחושת השליחות שמילאה אותו ניכרה בכל תנועה; הוא לא דילג על אף עץ, ועיניו לא החמיצו אף פרי.

שאלתיאל, לעומתו, היה מעדיף כלל לא להיות כאן. אלמלא חזקה עליו מצוותו של אביו, היה מבלה את שעות היום בבית, פורט על הקלידים בפסנתר הצד הגדול שבסלון, או סתם כך יושב ובוהה בשמים הכחולים. כל תעסוקה באשר היא, עדיפה היתה בעיניו על העבודה הסיזיפית, המייגעת, שנפשו, נפש אמן השואפת לחופש, לשחרור - מאסה בה. עיניו שלו, צפו אל מעבר לשורות עצי הפרי, אל השביל המוביל בחזרה אל הכפר. בכל ליבו ומאודו הוא חיכה לרגע בו יעשה את דרכו בשביל הזה, הביתה.

ההבעה שעל פניו של שאלתיאל, לא נעלמה מעיניו של אחיו הבכור. הוא הפסיק את עבודתו, וידו נעצרה על פרי שנראה לו מושלם. הוא קטף אותו בזהירות, כמעט ביראת כבוד. לאחר מכן, שלף מכיס אפודת הפשתן שלו אולר קטן, פשוט, ובתנועה מהירה חצה את הפרי לשניים, מחזיק את שני החצאים זה לצד זה, תוכם העסיסי בוהק, המיץ נוטף על אצבעותיו.

"תרצה לטעום?" שאל את אחיו, מושיט לעברו מחצית התפוז, אך שאלתיאל הניד בראשו לשלילה. "לא צריך", אמר, נועץ את מבטו באופק.

עזריאל הביט באחיו, וצל של כאב חלף על פניו. מאז ומעולם ידע, ששאלתיאל אינו מחובר אל האדמה בנשמתו, כמוהו; אך בכל פעם מחדש הופתע לגלות עד כמה הוא מנותק.

מבלי משים, הושיט עזריאל את אחד החצאים אל פיו, ובלוטות הטעם שלו כבר התרגשו לקראת החמיצות המתקתקה,

המעודנת. לפני שטעם, עצם את עיניו לרגע ולחש: "תודה לך, המלך!". לאחר מכן, מצץ את העסיס, והבעת עונג צרוף פשטה על פניו. היה זה טעם של שמש, של אדמה טובה, טעם של ברכה.

"נו?" האיץ בו שאלתיאל, "אפשר להמשיך?" בירר בטון ענייני, חסר רגש, אולי אף חסר חיות.

עזריאל פקח את עיניו. "נמשיך!" הכריז, אך הוסיף, נרגש, בעודו נועץ את מבטו בתפוז החצוי שאחז עדיין בידו: "תראה את זה, שאלתיאל... תראה את הסדר המופתי! כל פלח משורטט, כל בקבוקון מושלם כשלעצמו... כשמביטים בפרי הזה, אי אפשר שלא לראות את החתימה של המלך! איזו זכות זו, לאסוף את פרי אדמתו!".

שאלתיאל זקף גבה, ועיווה את זווית פיו במורת רוח. לאחר מכן, הרים את מבטו אל אחיו הבכור, ובקול אדיש ועייף אמר: "זה תפוז, עזריאל. בסך הכול תפוז, תפוז בשל. אני לא יודע איפה אתה רואה כאן את המלך, אבל אני רואה משהו אחר... אני רואה את עבודת הקטיף המייגעת, שעומדת להתחיל בעוד ימים ספורים!".

שתיקה רועמת, מתוחה, השתררה בין שני האחים. עזריאל הביט שוב בפלחי התפוז שבידו, שהשיחה העיבה על זהרם, והחליק אותם מבלי משים אל תיק הבד הקטן שתלוי היה ברישול על כתפו. הוא לא אמר דבר. לא היה בכך טעם. לאחרונה, כך הרגיש, תהום נפערה בינו ובין אחיו הצעיר, והתהום הזו הפחידה אותו. הוא העדיף לעצום עיניים, ולשכוח, לפחות לנסות לשכוח, מקיומה.

עזריאל נאנח אנחה חרישית, מנסה להדוף את הכאב, והחזיר את מבטו אל העצים. העבודה עוד לא הסתיימה. "בוא נמשיך," אמר בקול ענייני, יותר לעצמו מאשר לשאלתיאל, והם חזרו לעבוד בדממה. הקצב שבו נעו מעץ לעץ נותר זהה, אך כעת, האוויר שביניהם היה כבד, טעון במילים שלא נאמרו.

השמש המשיכה במסעה מערבה, צובעת את קצות הענפים בזהב עמוק יותר ויותר. רק כשסיימו לבדוק את השורה האחרונה, והשמש כבר הלכה והתקרבה לקו האופק, עזריאל נעצר. "סיימנו," הכריז בשקט.

בצעדים איטיים פסע עזריאל אל עבר הטרקטור, טיפס אל מושב הנהג והמתין. רגע לאחר מכן, הצטרף אליו שאלתיאל והתיישב לצידו, עדיין שותק. עזריאל התניע, והמנוע התעורר לחיים בנקישה מוכרת. הטרקטור הקבוע והיציב - ערב לאזניו. זה היה קול של עבודה, קול של פשטות. הוא שילב הילוך, והכלי החל לנוע לאט אל עבר הכפר.

הדרך התעקלה, והם התקרבו אל גשר האבן העתיק שנמתח מעל הנהר. מתחתיו, זרמו המים בשטף איתן, צלולים וקריים, נושאים עמם את כוחו של המעיין שממנו נבעו, הרחק במעלה ההר. עזריאל לא יכול היה להתאפק. לאחר שהוריד הילוך, וטרקטור המנוע נחלש, הוא הצביע בידו אל עבר הנהר.

"תראה את הנהר הזה, שאלתיאל," אמר, קולו רך יותר. "זה נראה כמו סתם מים. אבל תחשוב על כך, שבאמצעות המים הללו, המלך דואג לנו לכל כך הרבה... האנרגיה שהכפר כולו ניזון ממנה, מכוחה של תחנת הכוח ההידראולית שבמעלה הנהר; המים שזורמים בברזים, באמצעות תחנת השאיבה ששולחת אותם בעורקים לכל בית ובית; והיופי... הו, היופי! תודה לך המלך!" בקעה הקריאה הנרגשת מעומק ליבו.

"אתה לא מבין, שאלתיאל..." המשיך עזריאל. "בעיר, הם לוקחים את המים המתים של הים, המים המלוחים, ונלחמים כדי להפוך אותם לראויים לשתייה. ואילו אנו? אנו התברכנו! המלך האיר לנו פנים, שאלתיאל! הוא פיזר אבק מלכות מזהב סביבנו, בשפע כה רב... איך ניתן שלא להודות לו?"

שאלתיאל משך בכתפיו. "אני לא יודע על מה אתה מדבר, עזריאל," אמר, מבטו נעוץ בכביש שלפניהם. "אז יש לנו נהר

שהיה כאן תמיד, ויש לנו תחנת שאיבה, וחשמל הידראולי, ואתה יודע מה? יכול להיות שהמלך אפילו תכנן את כל זה מראש... אבל כעת, המלך כבר לא כאן. הוא עזב, מזמן, ואתה יודע את זה.”

”עזב? ממש לא... הוא אולי לא בארמון, אבל עדיין נמצא, תמיד, בכל מקום! וחוץ מזה, הוא הבטיח שיחזור!” קרא עזריאל, והתשוקה שבה נאמרה המילה ‘הבטיח’ גרמה לקולו להיסדק קלות.

לראשונה, שאלתיאל הפנה את ראשו והביט בו. מבטו לא היה ציני, אלא עייף, כמעט רחום. “הבטיח... עזריאל, תסתכל לשם, הוא הניד בראשו אל עבר הגבעה המרוחקת, שעליה, צלילת כהה על רקע השמיים הכתומים, עמד ארמון נטוש. “הארמון שם על הגבעה, נעול כבר מאות שנים. אפילו סבא של סבא לא זכה לראות את השערים הללו פתוחים. מאז, אנחנו רק מחכים, למשהו שאף אחד לא יודע מתי יקרה, אם בכלל.”

”ואתה חושב, שאלתיאל, שאתה יותר חכם מסבא, ומסבא של סבא?” התריס עזריאל בכאב. “הם העבירו את ההבטחה הזו מדור לדור, הם חיכו, והם האמינו, אבל אתה, שאלתיאל בן אלישיב, חכם מהם... נכון?”

”אני לא חכם, עזריאל, וגם לא מנסה להיות,” נאנח שאלתיאל. “אני פשוט כבר עייפת. עייפתי מלחכות. ההבטחה העתיקה הזו, לא תעזור לי בעוד ימים ספורים, כשהקטיף יתחיל, ואתה יודע היטב איזו עבודה זו תהיה... מהזריחה ועד אחרי השקיעה, יום אחרי יום, בלי מנוחה! ושוב אבא ידבר על הזכות לעבוד את אדמותיו של המלך, ואתה תחרה-תחזיק אחריו, ותגלגל את עיניך לשמים... אין לי כוח לכל זה, עזריאל! אין לי כוח!” סיים, וקולו נשבר.

עזריאל שתק. מול העייפות הזו, הפנימית, העמוקה; מול הכאב הפשוט והאנושי שזעק מבין המילים של אחיו הצעיר; לא עלה

בידו למצוא את המילים הנכונות. הוא העביר הילוך, וטרטור המנוע התגבר שוב כשחצו את הגשר והמשיכו בדרכם בשבילי העפר, בחזרה אל הכפר.

לפתע, שאלתיאל התרומם מעט במושב. הוא הצביע אל עבר הכביש הראשי, הרחוק, שם חלפה במהירות נקודה שחורה ונוצצת, נעה בשקט ובביטחון על רקע הגבעות הירוקות. "ראית את זה?" שאל, וקולו היה מלא התרגשות שקטה.

עזריאל העיף מבט חטוף, ופניו התכסו בהבעה של מורת רוח ודאגה. הוא ראה את הניצוץ המסוכן בעיניו של אחיו, וידע שעליו לפעול מיד. "כן", אמר בקרירות. "זה האוטובוס של העיר. אומרים שאף פעם אין בו אנשים. הוא לא מיועד לאסוף נוסעים, אלא לחפש את אלו שנמאס להם לחכות".

קולו היה כבד, ונשמע כמו אזהרה חד משמעית. הוא היה משוכנע שהמילים הללו, האיום שהתגלם בדמותו של האוטובוס הזר הלוקח את אלו שנמאס להם לחכות, אל העיר הטורפת - יזעזעו את אחיו, ויגרמו לו לחשוב מחדש על דרכו.

אך הטעות לא יכלה להיות גדולה יותר.

עבור שאלתיאל, האזהרה לא נשמעה כאיום, אלא כהזמנה אישית. היא אישרה לו שיש בעולם מקום שמבין אותו, שמחפש בדיוק נשמות עייפות כמוהו. מבטו נותר נעוץ בנקודה שבה נעלם האוטובוס, והבעה חולמנית עלתה על פניו.

עזריאל, שהבחין כי דבריו השיגו את התוצאה ההפוכה, חש צביטה של חוסר אונים בליבו, והאיץ את מהירות הטרקטור, כאילו מבקש להתרחק מהר ככל האפשר מהפיתוי ומהמראה שסימל בבהירות מצמיתה כל כך את התהום שנפערה בינו לבין אחיו.

רגעים לאחר מכן, כבר התגלה לעיניהם הכפר. בתי האבן הנמוכים, המיוחדים בפשטותם, שהתפרסו משני צידי הכביש הראשי, הסלול; גגות הרעפים האדומים שזהרו באור אחרון של שקיעה; החצרות המטופחות ביד אמן; ועצי האקליפטוס שיצרו שדרה מסוככת במרכז הכפר - יצרו שלוה פסטורלית, שהרחיבה את ליבו של עזריאל בכל יום מחדש.

כשהגלגלים הגדולים של הטרקטור עלו על כביש האספלט, הנסיעה הפכה חלקה ושקטה יותר. הם חלפו על פני המוסך הקטן של יקותיאל המכונאי, שסיים זה עתה לנעול את דלתות המתכת הכבדות עם תום יום העבודה. מולם, הגיחה מכונית פשוטה, כחולה, צבעה דהוי מעט. עזריאל זיהה מיד: זה היה אליפלט הנגר, ששב אל ביתו שבקצה הרחוק של הכפר. כשחלף על פניהם, נופף בידו לשלום, ועזריאל השיב לו בנפנוף נמרץ.

עזריאל הביט בשמריהו הזקן, שישב על ספסל העץ מחוץ לביתו, עיניו עצומות למחצה, פניו פונות אל השמש השוקעת. הכפר הזה, היה בעבורו בית. הוא הכיר בו כל שעל, כל צליל. התחושה המתוקה שבלהיות חלק ממשהו גדול כל כך, עתיק כל כך, משמעותי כל כך, ובה בעת חי ותוסס כל כך - העניקה לו בטחון ורוגע, ומילאה את נפשו.

אך פניו של שאלתיאל נותרו חתומות, אדישות. עיניו ראו משהו אחר לגמרי. הוא אמנם ראה את אותם בתים, את אותם גגות, את אותם פרצופים מוכרים, אך ראה בכך רק שגרה אפורה, משמימה, שחוזרת על עצמה יום אחר יום, והרגיש איך השגרה הזו סוגרת עליו, לופתת את גרונו באצבעות חיוורות של אבן.

הוא ראה את הדרך הסלולה שעברה במרכז הכפר, אך עיניו נישאו מאליהן אל הנקודה הרחוקה, באופק, שבה היא פגשה את הכביש הראשי, זה שמוביל החוצה, הרחק, אל העיר שמעולם לא ראה - אך שמע אודותיה כה הרבה.

מבטו נעצר בנקודה נעלמת, כאילו מנסה לצפות מבעד למרחק אל עולם אחר, שבו אולי, רק אולי, משהו יכול להיות שונה.

הם התקרבו למרכז הכפר. כשעברו ליד המכולת של יחזקאל, האט עזריאל ועצר בצד הדרך. "רגע", אמר, "אמא ביקשה שאקנה ביצים בדרך חזרה מהפרדס, לפני שהמכולת תיסגר. כמעט שכחתי". שאלתיאל נאנח בקוצר רוח. הוא נשען לאחור במושב, משלב את ידיו מאחורי ראשו ובוהה בשמיים, מחפש סבלנות שלא הצליח למצוא בתוכו.

עזריאל קפץ ממושב הנהג והתכוון להיכנס לחנות, אך נעצר בפתח. ליד הכניסה, חנתה משאית גדולה ונוצצת, שנראתה זרה כל-כך בנוף הכפרי. ברק הכרום שלה החזיר את אור הדמדומים. לצידה של המשאית עמד בעליה: דני, איש גוף עם חיוך נצחי ועיניים ממולחות, שעזריאל הכיר היטב. הוא היה מגיע מדי שנה, כדי לרכוש מתנובת הפרדס שלהם.

ברגע זה, דני עמד מול יחזקאל, מציג בפניו שלט לד מלבני שהבהב באורות כחולים ואדומים, צורמים באור הדמדומים הרך של הכפר. "אתה לא מתאר לעצמך כמה לקוחות זה יביא לך, יחזקאל!" הסביר דני בהתלהבות ובסבלנות, כמו מי שמסביר את המובן מאליו לילד קטן. "שלט כזה, אף אחד לא יוכל לפספס! אתה תוכל לפרסם את המבצעים שלך, את המוצרים החדשים... זה מושך את העין!".

יחזקאל הביט בשלט המרצד, ואז בדני, ולאחר מכן חייך חיוך סבלני, מעט משועשע. "דני... אתה שוכח, אבל אנחנו לא בעיר..." אמר בשקט.

"נו, באמת, יחזקאל..." התריס דני, "אתה הרי יודע: את מה שאתם צריכים - אתם מזמינים מהעיר!".

"בדיוק כמו שאמרת", השיב יחזקאל בנחת, וקולו השקט נשמע היטב. "את מה שצריך - אנחנו מביאים מהעיר! אבל החנות שלי

לא צריכה שלט לד מהבהב... ממש לא... בשביל מה זה נחוץ? מי שצריך לקנות משהו - מגיע ממילא, ומי שלא? אני לא רוצה שיגיע סתם כך, רק בגלל שראה שלט מנצנץ בכניסה... אתה לא מבין, דני... מה שעובד אצלכם בעיר, לא עובד כאן אצלנו, בכפר, ישתבח המלך!".

דני גלגל עיניים, הכניס את השלט בחזרה למשאית, והמשיך לפרוק סחורה אל המכולת. עזריאל, שעמד בצד ושמע כל מילה, נכנס לחנות כשעל פניו חיוך רחב. ואילו שאלתיאל, ממושבו על הטרקטור, שמע גם הוא את השיחה, ועיווה את פניו בתסכול. "העיר הזאת", חשב לעצמו, "שיחזקאל כל כך מתאמץ למנוע ממנה להיכנס אל הכפר, חייבת להיות מופלאה. העובדה שיחזקאל כל כך חושש ממנה, היא ההוכחה הטובה ביותר לכוחה ולפיתוי הבלתי נמנע שלה!".

רגע לאחר מכן, עזריאל יצא מהמכולת, ובידו שקית ניילון פשוטה ובה תבנית ביצים. הוא טיפס אל הטרקטור, והמשיך בנסיעה עד לכיכר המרכזית. שם, החנה את הטרקטור בשולי הכביש, וכיבה את המנוע. דממה מוחשית השתררה לפתע.

עזריאל קפץ מהטרקטור בדילוג קל, מתח את גופו, והידק כבדרך אגב את 'פתיל הנאמנות' הארוג מעשה אמן, שחגר למתניו דרך קבע. "בוא, שאלתיאל!" קרא אל אחיו, שהצטרף אליו באנחה כבדה, גורר את רגליו כאילו היו עשויות עופרת, פתיל הנאמנות שלו נותר תלוי למתניו ברישול.

עזריאל הביט בשמש, שכבר כמעט ונשקה לקו השמים. צללים ארוכים נמתחו מהעצים שסביב הכיכר, שבמרכזה באר האבן העתיקה, דוממת ובעלת נוכחות עוצמתית. בימים עברו, הבאר הזו היתה אבן היסוד של הכפר: ממנה שאבו את מי השתייה - נוזל החיים, סביבה התאספו השואבות לפנות ערב, ולקול פכפוך המים והדליים המתמלאים הוחלפו חדשות היום, נרקמו חלומות ונפרשו דאגות לב.

כיום, איש כבר לא שאב מהבאר. תחנת השאיבה המתקדמת, שהוקמה הרחק משם במעלה הנהר, הזרימה מים חיים וזכים לכל בית בכפר. אך הבאר נותרה במקומה, לא כאמצעי, אלא כתכלית. סמל איתן למקור שממנו הכול התחיל, למסורת שלא נשכחה. המקום שבו התכנסו הכול, לא כדי לשאוב מים לגוף - אלא כדי להתחבר למקור הנשמה פעמיים ביום, ב'שעת המלך'.

בטבעיות שקטה, תושבי הכפר החלו להתאסף בכיכר. חקלאים שחזרו מהשדות, בעלי מלאכה שסגרו זה עתה את סדנאותיהם, וכמובן, שומרי המגילות שבלטו בתוך ההמון בגלימותיהם הצבעוניות, המלכותיות וההדורות.

איש לא דיבר. הכול הביטו זה בזה, ותפסו בדממה את מקומותיהם במעגל הגדול שנוצר סביב הכיכר. 'שעת המלך' של בין הערביים עמדה להתחיל.

עזריאל ושאלתיאל תפסו את מקומותיהם, ומעט לאחר מכן הצטרף אליהם אביהם, אלישיב, שהגיע רגלית מהבית. האור האחרון של היום הלך ונסוג, צובע את שולי השמיים בסגול עמוק. הצללים התארכו והתמזגו זה בזה עד שהפכו למקשה אחת. קולות היום דעכו, ציוץ הציפורים נדם, ואפילו הרוח כאילו עצרה את נשימתה. דממה מוחלטת ירדה על הכיכר.

ואז, מבין הקהל, יצא זקן שומרי המגילות, איש נשוא פנים, זקנו הלבן יורד על פי מידותיו.

הוא נעמד סמוך לשפת הבאר, סקר את הקהל הדומם, ולבסוף נשא את קולו שהיה צלול וחזק למרות גילו המופלג: "בני! הבה נודה למלך כולנו יחד, ונשפוך לפניו את שיח הלב".

לאחר ההכרזה, השתררה דממה. הזקן נסוג צעד לאחור, וכל אחד מהנוכחים התכנס בתוך עצמו. פניהם פנו מעט מעלה, עיניהם נעצמו מאליהן. מתוך הדממה, החל לעלות מלמול חרישי, קול עמום, כמו המיית יונים. היה זה קולן של עשרות

נשמות, שכל אחת מהן ניהלה את שיחתה האישית והכמוסה עם מלכה.

עזריאל נשאב מיד אל המעמד העוצמתי. מיד כשעצם את עיניו הרגיש איך רעש היום הולך ומתפוגג, ואיך הלב מתרחב וממלא את כל כולו. הוא הודה על הפרי המושלם, שטח את דאגתו לאחיו, ושפך את ליבו בגעגועיו למלך, בתחינה שישוב, כמו שהבטיח. היה לו ברור שהמלך שומע, כל מילה. שלוה חמימה פשטה באיבריו.

שאלתיאל, לעומתו, הרגיש רק את כובד הטקס, מנסה למלמל משהו, אך המילים נתקעות בגרונו, ריקות וזרות. המלמול סביבו נשמע באזניו כרחש מעיק. הוא עמד שם כמי שכפאו שד, עיניו עצומות למחצה, רוחו משוטטת הרחק משם, באותה נקודה באופק שבה נגמר הכפר ומתחיל עולם אחר.

כעבור כמה רגעים, המלמול פסק, והדממה חזרה לשלוט בכיכר. שומר המגילות הזקן שב וצעד קדימה. "זכינו, בני!" הכריז. "זכינו לעוד יום של ברכה מאת המלך! זכינו לעוד יום בו אנו יכולים להודות לו, לעמוד לפניו ולשרת אותו! מי יתן, ונזכה גם מחר ובימים הבאים..." סיים.

הטקס הסתיים. האנשים החלו להתפזר לבתיהם, מהנהנים זה לזה לשלום. עזריאל חש רגוע ומחוזק, ופניו קרנו. אך שאלתיאל, חש חנוק ומנוכר מתמיד.

"נלך?" שאל אביהם בקול רך, ועזריאל השיב מיד: "נלך, אבא!". ושאלתיאל? הוא רק הנהן קלות, מבטו המהורהר נעוץ ברצפת האבן של הכיכר.

השלושה פנו אל עבר הטרקטור שחנה בסמוך. אלישיב התיישב לצד שאלתיאל, ועזריאל התניע שוב את המנוע. הם החלו בנסיעה איטית הביתה. שלוש דמויות תחת שמי הלילה זרועי הכוכבים, אבא, ושני אחים שמנסים לגשר על פני תהום

שנפערה ביניהם, תהום שכבר לא ניתן היה להתעלם מנוכחותה המעיקה.

כשהגיעו הביתה, קידם את פניהם ריחו של נזיד עדשים. אימם, בשמת, אישה שקטה ולבבית, קיבלה את פניהם בחיוך חם. היא לא נהגה לצאת אל הכיכר ל'שעת המלך'. עבודת המלך שלה, כך הרגישה תמיד, נושאת אופי שונה. היא ראתה זכות גדולה בהכנת הבית והארוחה החמה, בקבלת הפנים שתאפשר לבעלה ולבניה לשוב מעמל יומם אל בית מבורך. את 'שעת המלך' - היתה מקיימת לבדה, בין הסירים.

"הריח נפלא, אמא!" החמיא עזריאל מיד כשנכנס, ומיהר להתיישב ליד השולחן. "ממש מרגישים שהמלך בירך את מעשה ידיך היום!". "תודה, עזריאל", ענתה בשמת, ומבטה שב ונדד אל שאלתיאל, שרק משך בכתפיו והתיישב בשתיקה.

אלישיב נטל לידיו את כיכר הלחם הגדולה. עיניו נצצו כשהגביה אותה בשתי ידיו והכריז בקול נרגש ומלא שמחה: "הבה ונודה למלך, על הלחם שנתן לנו, לחם שאין דומה לו! לחם אמיתי, מבורך, לא כמו הלחם של העיר - שאומרים עליו שהוא יפה, אך אין בו ברכה!". באותו רגע, עזריאל הבחין בצל שחולף על פניו של שאלתיאל - עיוות קל של הפה, גלגול עיניים כמעט בלתי נראה.

אלישיב בצע את הלחם וחילק לכולם. "הטעם הזה", אמר, מתענג על כל פירור, "הוא טעם של ברכה, ברכת המלך!". "נכון, אבא", הסכים עזריאל. "וכשהלחם מגיע עם הנזיד של אמא... שפע שכזה, ישתבח המלך!".

השיחה התגלגלה לענייני היום. אלישיב ועזריאל דיברו על הפירות המשובחים כעדות לנוכחותו של המלך בעולמם, ועל השכנים החולקים איתם את הנאמנות והציפייה לשובו, אך

שאלתיאל לא השתתף בשיחה. רק אכל במהירות, בראש מורכן, שקוע בעולם משלו, עולם שבו למלך לא היתה כל נוכחות. הוא לא התווכח. השתיקה שלו היתה רועמת יותר מכל ויכוח.

עם תום הארוחה, כשהצלחות התרוקנו, הניח אלישיב את ידיו על השולחן, והרים את עיניו מעלה. "המלך השביענו ועתה נודה לו!" קרא בקול רם, וכל הנוכחים עצמו את עיניהם ושקעו בשיח חרישי עם מלכם. כולם, מלבד שאלתיאל... עיניו נותרו פקוחות, והוא חיכה בקוצר רוח עד שהוריו ואחיו יסיימו למלמל. מיד כשסיימו, קם מכיסאו. "תודה, אמא," אמר קצרות, ופנה במהירות אל חדרו, סוגר אחריו את הדלת.

לרגע, השתררה דממה סביב השולחן. השיחה הטבעית נקטעה. אלישיב ועזריאל החליפו מבט ארוך, מלא דאגה. במבט הזה נאמר כל מה שלא נאמר במילים, ועזריאל ידע שכבר לא ימצא מנוחה הלילה.

לאחר שעזר לאמו לפנות את השולחן, יצא עזריאל אל אוויר הלילה הקריר, מניח לרגליו לשאת אותו לאשר תחפוצנה, אך בליבו ידע לאן הן תובלנה אותו. הדאגה לאחיו כרסמה בו, והמילים הכואבות שנאמרו ביניהם עוד הדהדו בראשו. ברגעים כאלה, של בלבול וחוסר אונים, היה רק מקום אחד בכפר שבו, ידע, אולי ימצא תשובה.

עזריאל מצא את עצמו צועד ברחוב הראשי של הכפר, ופונה לכיוון בית ההתאספות של שומרי המגילות.

הוא דחף את דלת העץ הכבדה שנפתחה בחריקה עמומה, ונכנס פנימה.

את פניו קידם קול המיה נמוך, זמזום בלתי פוסק, כמו רחש מים זורמים בנהר. מאז שזכר את עצמו, אהב תמיד את הצליל

הזה, שהשרה עליו רוגע ושלווה. מבטו נישא אל נברשת הבדולח המפוארת שהשתלשלה מהתקרה, ואל פמוטות הברזל המחושלים שקבועים היו בקירות ובהם נורות שהפיצו אור רך, צהבהב. האור החם בו הוצף החדר, מחק באחת את צללי הלילה ומילא את כל כולו.

מבטו נדד לעבר זקני הכפר ונכבדיו, שומרי המגילות, שישבו רכונים מעל מגילות הקלף העתיקות שפרושות היו על שולחנות עץ כבדים. הוא חש בליבו גל של יראת כבוד.

אלה היו האנשים שהקדישו את חייהם למשימה אחת: לגלות את רצונו של המלך מתוך המגילות העתיקות, ולהורות אותו לכל מי שליבו חפץ בקרבתו. הם היו העוגן השקט של הכפר, הכתובת לכל שאלה והסלע האיתן שאליו פנו תמיד ברגעי משבר.

הוא הסב את עיניו אל פינת החדר, שם נחו סלים מלאים בפרי טרי וכיכרות לחם מדיפות ניחוח. זו היתה מנחתם היומית של תושבי הכפר, תזכורת שקטה לכך שכולם שותפים בעבודת המלך הזו. גם אביו ואמו, היו משגרים לא פעם מלחמם ומפרי אדמתם, מנחה עבור שומרי המגילות, עובדי המלך הנאמנים.

עזריאל השתהה בפתח, סופג את הנינוח, את הקול המתוק, את האור. הוא לא רצה להפריע. רק עמד שם, מחכה שמישהו יבחין בנוכחותו.

ואכן, דמותו של הנער המוטרד שבפתח, צדה את עינו של צוריאל, אחד מהצעירים שבין שומרי המגילות.

הוא היה בשנות הארבעים לחייו, זקנו האדמוני מסודר, תנועותיו חדות ונמרצות, וחיוך תלוי תמיד בזוויות פיו. בניגוד לשומרי המגילות המבוגרים יותר, שהיו שקועים לחלוטין במגילותיהם, צוריאל נותר תמיד ערני לסביבה. כעת, הרים את מבטו מהקלף העתיק, וסימן לעזריאל להתקרב.

"שלום עזריאל!" פתח בלי גינונים מיותרים. "אתה נראה כאילו משא כבד רובץ על ליבך!" הוסיף, ותלה עיניים חמות בנער שمولו.

עזריאל נאנח, והכאב זעק מקולו כשהשיב: "כן, אדוני. אני אכן מוטרד. המדובר באחי, שאלתיאל," סיפר, והמילים יצאו מפיו במאמץ. "אני... אני לא יודע איך להגיע אל הנשמה שלו. הוא מדבר על המלך כאילו... כאילו מדובר בסיפור ישן. אל הארמון הוא מתייחס כמשהו שנגמר, שעבר זמנו. הוא אומר שהתעייף מלחכות, ואני דואג לו. אני חושש שילך לאיבוד..."

עזריאל הניח למילים לשקוע, לא ממחר להשיב. לבסוף, הניח יד על כתפו של עזריאל, ומבטו היה מלא הבנה וחמלה. "עזריאל," אמר לבסוף, שוקל את מילותיו, "עליך להתאזר בסבלנות. אני מכיר את שאלתיאל רק מעט, אך לא ניתן להחמיץ שניחן בנפש סוערת. הוא בגיל קשה, עזריאל, גיל של שאלות. הרבה מהצעירים הטובים שלנו מתבלבלים כשהם מרגישים את הריחוק מהמלך. הם מחפשים תשובות מהירות."

הוא עצר שוב, חשב לרגע, ואז הוסיף במבט מרגיע: "הדאגה שלך, היא הדבר היקר והחשוב ביותר בעבורו. אבל בהחלט ייתכן, שדווקא משום שאתה כל כך קרוב, קשה לו לשמוע. לפעמים, נער כזה צריך משהו מבחוץ, משהו שיעשה לו קצת סדר במחשבות."

עזריאל חייך חיוך אבהי. "אל תישא את המשא הזה לבד, עזריאל. הנח לי לעזור לך! אני אשוחח עם שאלתיאל. אמצא שעת כושר, נשב יחד, ונדבר. לפעמים כל מה שנער כמוהו צריך, זה רק לראות שיש דרכים נוספות לראות את הדברים!"

עזריאל חש בהקלה עצומה מציפה אותו. הוא שמע את החכמה העמוקה שמאחורי המילים המרגיעות. באותו הרגע, הרגיש כאילו העביר את המשא הכבד מכתפיו אל כתפיים רחבות

וחזקות יותר. הוא סמך על צוריאל, על חוכמתו, על מעמדו.
 "תודה!" אמר ברגש עמוק. "באמת, תודה!".

הוא יצא מבית ההתאספות ופסע לאיטו בחזרה אל ביתו.
 לראשונה מאז הוויכוח בפרדס, הרגיש תקווה. הוא נכנס לחדר
 שחלק עם שאלתיאל, שמע את נשימותיו השקטות של אחיו
 הצעיר - שכבר נרדם, לבש את בגדי השינה ועלה על יצועו,
 סמוך ובטוח שהעזרה בדרך.

כששקע בשינה עמוקה ושלווה, של מי שבטוח שהסדר שב על
 כנו, לא העלה בדעתו כי לילות רבים וארוכים יחלפו עד שיזכה
 שוב למצוא מנוחה שכזו.